

AZ ANYAKÖNYBEN OLVASTUK

Dad: Házasságukra Isten áldását kérte Györe Szabolcs és Horváth Erika

Halottunk: Szabó Imréné

Bokod: Halottunk: Szücs Balázsne

A KÖMLŐDI ORGONA

Furcsa érzés ezt leírni, hiszen eddig ilyen nem volt, nem volt a kömlői templomban orgona. DE most van!

Hála és köszönet a Bielefeldi evangélikus gyülekezetnek, akik a használaton kívüli orgonájukat a kömlői reformátusoknak ajándékozták,

Az orgona itt van már és áll a templom karzatán. Azonban még sok munka és költség van vele mire teljesen be lesz hangolva, borítással lesz ellátva.

Egyszóval gyűjtést szervezünk a kömlői orgona javára. Kérjük református testvéreinket segítsenek nekünk! Éppen ezért!

Zenés esték a kömlői orgona felújítására Jótekonysági koncertsorozat

A Kömlői Református gyülekezet szeretettel meghívja Önt és kedves családját a „Zenés esték a kömlői orgona felújítására” című jótekonysági koncertsorozatra. Első alkalommal a Soltész István Kamarazenekar lép fel a kömlői templomban december 7-én szombaton 17 órai kezdettel. Az adventi, téli hangulatú koncerten közreműködnek még Berendy Viktória gitáron, Varjú László trombitán és Molnár Szabolcs marimbán. A sorozat további koncertjei még szervezés alatt vannak. Adományokkal támogathatják az orgona felújítását és hangolását. Mindenkit szeretettel várunk!

Újságunkat – hirdetőinknek és alapítványunk támogatóinak köszönhetően – ingyenesen juttatjuk el olvasóinkhoz!

Hét Határ Református hitéleti lap. Megjelenik minden hónap első vasárnapján Ács, Ászár, Bana, Bábolna Bokod, Csép, Császárs, Dad, Ete, Kisigmánd, Kisbér, Kömlőd, Környe, Környebánya, Nagyigmánd, Oroszlány, Réde, Vérteskethely, Szákszend, Tárkány reformátusai közt

Kiadó: „Közelebb Egymáshoz” Alapítvány 2941 Ács, Fő u. 71. Felelős kiadó: **Gerecsei Zsolt** elnök

Szerkesztőség: 2853 Kömlőd, Perczel u. 26. tel.: 06-34/578-503 fax.: 06-34/470-543 email.: hethatarujsag@gmail.com

Felelős szerkesztő: **Bogáth István** Nyomtatás: MONTÁZS Press Kft. Oroszlány tel.: 20/454-35-41 Molnár Ferenc ügyvezető

Internet elérhetőség: www.hethatar.refdunantul.hu

ISSN 1417 - 7641

Református hitéleti lap

XXIII. évfolyam 11. szám

2019. november

REFORMÁCIÓ - MEGÚJULÁS

Királyok második könyve 24,8-25,12

A mai Igeszakaszban az Isten által előre megmondott ítélet teljesedik be a népen. Ezek az Isten nélküli élet következményei. Milyen jó lett volna Jósias uralkodását folytatni. Milyen jó lett volna, ha a fia, aki követi a trónon, ott folytatta volna, ahol az édesapja abba hagyta.

De sajnos nem így történt. Szükség van a szüntelen megújulásra számokra is. Hogyan élsz? Mit folytatasz? Most ünnepeztük nemrég a reformáció emléknapját. Igen, ez nagyszerű, hálát is kell adnunk érte, Isten megtartó kegyelméért.

DE ha megnézzük az egyházunkat, egyházainkat, vajon nem arra kellene hogy figyelmeztessen bennünket, hogy itt az idő egy újbóli reformációra?! Sok esetben nagyon hasonlítunk arra a régi állapotra, amelyből meg kellett akkor újulnia az egyháznak. Bár ma nem árulunk bűnbocsátó cédulát, sem régi ereklyéket, de ma is van éppen elég bűnünk. A kényelem, a lelki ellankodtság, tunyaság, komfort keresztyénség...

És ugyanez igaz a személyes életünkre nézve is! Az a veszély fenyeget mindannyiunkat, hogy megelégszünk azzal, hogy egyszer már megtértünk, egyszer már döntöttünk Krisztus mellett, és ez így akkor rendjén van.

Ahogy az Isten kegyelme minden nap megújul, úgy kell nekünk is naponként az Isten Igéjének mércéjéhez mérnünk magunkat!

Legyen életedben szüntelen reformáció!

Kovács Tamás - Dad

"...TUDTUL ADTAD, AMIT KÉRTÜNK..."

(Dániel 2,1–23) – Felelősen él az az ember, aki éjszaka is nyugtalan. Kihez fordulunk ilyenkor? A babiloni király nem bízott már mágusaiban, igézőiben. **Valóságos válaszra, megoldásra**, nyugalomra vágyott, nem hitetésre, áltatásra és hazugságra (1–13).

– Dániel hallott a király helyzetéről. Társaival együtt irgalomért és megoldásért könyörögtek a menny Istenéhez, aki bölcsen kormányoz, elrendel időket és hatalmakat, **kijelenti akaratát** az Őhozzá fordulóknak, és azoknak erőt is ad (17–23).

– **Mi a megoldás?** Csak ez! Együtt leborulni a menny Ura előtt; rendszeresen belevetni magunkat az Ő megtartó irgalmába! Közben hűséggel tenni a dolgunkat. Ő kijelenti az utat (23); nemcsak rámutat gyarló álmaink és álmatlanságaink okára, jelentésére; hanem konkrét megoldást, irgalmából megtartatást; Jézus Krisztusban megváltást ad.

– Többször **megtapasztaltam már ezt a csodát**. Előtte egy megoldhatatlannak tűnő probléma, az ember teszi a dolgát, Igére figyelve rendszeresen imádkozik, és egyszerre megadatik a konkrét megoldás. Elül az ügy. Aztán képződik más ezer. Mert az igazi megoldás az irgalmas, krisztusi megváltás. Ennek bizonyosságában van erő, bölcsesség, hit, hogy itt is helytálljunk, amíg tart az időnk.

Amikor megmetszünk egy növényt, levágjuk arról a felesleges ágakat, hajtásokat, kivágjuk a felszíni gyökereket, akkor ezzel a fontosabb hajtásokat és a mélyben megkapaszkodó gyökereket erősítjük. Egy növény átültetésénél még inkább ez a helyzet. A túlélésért folytatott küzdelem alkalmazkodik az új környezethez, fő gyökérzete és fő ágai megerősödnek.

Steibach József
www.refdunantul.hu

FALAK, AMELYEK MEGSZÓLÍTANAK

Örökérvényű igazság közérthetően, ötszáz éves kincsek modern köntösben, egyiptomi múmia a református templomban, bizonyágtévő kávézó „a Dunántúli ékszerdobozában” – a pápai Pannonia Reformata Múzeumba érdemes ellátogatni – nemcsak – a reformáció ünnepén - a Reformatus.hu portál írása.

Épp azon gondolkodtunk, melyik részét fedezzük fel nyaralás címén Magyarországnak, amikor a kezembe került a pápai Pannonia Reformata múzeum szórólapja. A feleségem Pécs vagy Szeged belvárosi forgatagába vágyott, én inkább a Sopron-környéki szőlőhegyek között és a Fertő-tó partján bicikliztem volna – miért mennék akkor Pápara? „Azért, mert a város copf stílusú belvárosa olyan, mint egy ékszerdoboz” – válaszolta meg az önkéntelenül kimondott gondolatot egyik kolléganóm, aki a Veszprém megyei településen töltötte középiskolás éveit. És milyen igaza volt!

A Kisalföld és a Bakony találkozásánál létrejött, egykor németek, zsidók és magyarok lakta városka arculatát az évszázadok során az Esterházy család formálta leginkább. Barokk főtere és sétálóutcája néhány éve újra régi pompájában várja a látogatókat, de a belváros hangulatos kis utcái is megújulnak lassanként. Ezeket sétálva rácsodálkoztunk, hogy itt a katolikus székesegyházat nevezik nagytemplomnak – noha Pápa a dunántúli reformátusság egyik központja –, a Petőfi utcában a költő egykori lakhelyébe botlottunk – pápai refis diák volt, akárcsak Jókai –, megismertük az egykor virágzó képfestő szakmát – aminek múzeuma is van a városban –, míg végül elégedetten állapítottuk meg:

Pápa valóban ékszerdoboz, ami másfél éve – hála a dunántúli reformátusoknak – újabb kincsekkel gazdagodott. Először csak egy kávézó hívogató kirakatára lettünk figyelmesek a Fő utca egyik homlokzatán, majd feltűnt mellette egy, a református templomokból ismerős zoltártábla is. Ekkor már tudtuk: haza érteztünk. Az énekműtató szerkezet ezúttal nem a vasárnapi istentisztelet énekeinek sorszáját jelezte, hanem a kapualj mögötti, ta-

valy májusban megnyílt Pannonia Reformata Dunántúli Református Múzeumba hívogatót.

Pápát a dunántúli reformátusság bölcsőjének is nevezik: a városban 1522-ig vezeték vissza a reformáció tanait követő közösség gyökereit, amelyek 1531-ben már kollégiumot alapított. A magyar reformáció legendás alakjai – Bálint pap, Sztárai Mihály és Huszár Gál – egymásnak adták a kilincset Pápán, 1577-ben itt nyomtatták ki először magyarul hitvallásunkat, a Heidelbergi Kátét, de itt alakult meg az első presbitérium is.

Az ellenreformáció miatt harminc éves adászteveli száműzetésbe kényszerült gyülekezet és iskola a türelmi rendelet után költözhetett vissza a városba, de torony nélküli templomot kellett építeniük, és csak a parókia nézhetett az utcára. A már a 20. század hajnalára kinőtt gyülekezeti hajlékot 1941-ben tudták újabbra, nagyobbra, rögtön kéttornyúra cserélni. Az ótemplomban az egyházkerületi gyűjtemények kaptak helyet, majd az évtizedek során leromlott épületet be kellett zárni. A reformáció emlékévében aztán felújították, és

nemcsak az elmúlt ötszáz év emlékeit, történelmi kincseit bemutató kiállítóteret hoztak létre, hanem szellemi-kulturális helyszínt is, miközben megőrizték az épület templom-jellegét.

A nemzeti emlékhelyek sorába felvett ótemplom épületegyüttese a felújítás után különböző funkciókat kapott. Az utcafrontra néző szárny – az egykori parókia – egyik felében a múzeum jegypénztára és ajándékboltja kapott helyet, a másik oldalon pedig egy kávézó várja a megpihenni, felfrissülni vágyókat. A kialakítással megbízott, Farkas Gergely püspöki titkár - aki évekkorábban barista végzettséget szerzett - nem vette félvállról a feladatot, megkereste az egyik legkiválóbb magyar kávépörkölőt, és a hazai kávévilág legjobb szakembereinek segítségét kérte, hogy a Pannonia Reformata Kávézó – nevéhez méltóan – minőségi módon szolgálhassa ki vendégeit, legyenek azok turisták, mint mi, érdeklődő helyiek vagy épp törzsasztaluknál ücsörgő teológushallgatók. Az italkülönlegességek mellé

egy-egy igei üzenet is várja az arra fogékonyakat, és programjaikon is elő-előkerülnek a hit dolgai. Így lesz a minőség és a kávéházi kultúra a bizonyágtétel eszköze.

A belső udvarra nyíló, 1783-ban épült barokk templom földszintjét a felújítás óta ismét templomként használják: ünnepi istentiszteleteknek, egyházkerületi közgyűléseknek, esküvőknek ad otthont, de kiváló akusztikája miatt hangversenyeket, koncerteket is tartanak benne. Az úrasztala, a patinás padok és az intarziás szószék évszázadok tanúi, mégis jól megférnek mellettük az egyházkerület múltját és jelenét bemutató modern multimédiás eszközök. A falra vetített képeken látható egykori gyülekezeti tagok, dunántúli reformátusok mintha csak mögöttünk az utolsó padosorban ülnének – ez is egy utalás az állandó kiállítás 90. zsolnárból kölcsönzött címe: Hajlék az örökkévalóságban.

Míg a földszint a mindenkor istentisztelet helye maradt, a karzaton és a pincében izgalmas kiállítótereket hoztak létre. Stílusosan az „alvilágban”, a felújításkor feltárt törökkori pincehelyiségekben lelt méltó helyre a Pápai Református Kollégium száz éve őrzött egyiptomi szarkofágja és múmiája. Az értékes kincset a legenda szerint egy öregdiák ajándékozta alma materének tudományos célokra bő száz évvel ezelőtt. A Szépművészeti Múzeum segítségével most egy minden korábinál korszerűbb, látványosabb és gazdagabb környezetbe került, ahol nemcsak az ajándék kalandos története elevenedik meg, de megismerhetjük az egyiptomi kultúra évezredekkel ezelőtti túlvilági hiedelmeit, halálfélelmét. Épp ez az elmúlást kísérő évezredek félelem és bizonytalanság ad keretet a „magasban”, a karzaton berendezett rendhagyó tárlatnak. Ugyanis a Hajlék az örökkévalóságban nem elégzik meg annyival, hogy egy vallási közösség múzeumi kincseit, identitásának kézzelfogható jeleit összegyűjtse, hanem a Szentháromság Istenbe vetett hit lényegét és az örök élet reményességét akarja megmutatni.

FOLYTATÁS A 7. OLDALON

MÉG EGY LÉPÉS FELFELÉ

FALAK, AMELYEK MEGSZÓLÍTANAK

FOLYTATÁS A 2. OLDALRÓL

A karzatra vezető lépcsőkön az emberi élet előbb-utóbb mindannyiunkat megérintő végességéről elmélkedhetünk, az emeleten berendezett kiállításon pedig erre válaszul az Örökkévaló Isten végtelen bölcsességét, kegyelmét és szeretetét ismerhetjük meg. Vajon nem azért keressük a helyünket a világban szüntelenül, mert érezzük, hogy valami nagyobbhoz tartozunk? Büneink miatt nem tudunk kapcsolódni Istenhez, de ha elfogadjuk Jézus áldozatát, megtaláljuk a helyünket, otthonra lelünk az örökkévalóságban.

A tárlat megálmodói bölcs önmérsékletet tanúsítva a formát rendelték alá a tartalomnak és nem fordítva. Nem fáradunk bele abba, hogy tárgyakat nézünk, mert a gondolatmenet vezet lépteinket, a kiállított relikviák viszont jól illusztrálják az üzenetet. Az így létrejött kiállítás – Köntös László dunántúli főjegyző, gyűjteményi igazgató kifejezésével élve – egy vizuális igehirdetés. Nem csupán a dunántúli reformátusság, egy sokat üldözött, kisebbségben élő közösség használati tárgyait, legfélétebb kincseit, történelmének pillanatképeit tárja elénk, hanem az őket megtartó hit és remény-

Egyházmegyei kirándulás

2019.09.22.

Szeptember 22-én gyülekezetünk egyházmegyei hittanos kiránduláson vett részt 17 fővel.

A kirándulásnak az egyházmegyeiből sok gyülekezet hittanosával, lelkészeivel és szülőjével együtt vágunk neki. Áldott élmény volt hittanos és felnőtt testvéreinkkel közösen rácsodálkozni Isten teremtésének szépségére. Gyönyörű tájakon túráztunk.

A kirándulás során a Duna-kanyarban található Prédikálószelet és a Vadállóköveket hódítottuk meg.

Ez az ország második legnehezebb túraútvonal, így még hálásabbak vagyunk az Úrnak, hogy támaszunk és oltalmunk volt az út során.

A prédikálószelet kilátóhoz kétféleképpen lehet feljutni: egy rövidebb, ám nehezebb úton, ahol fák gyökereiben és sziklákban kellett kapaszkodni. Illetve egy hosszabb, de kitaposott turistaúton. Felfele menet a nehezebb utat választottuk, ám csodaszép tájon keresztül haladtunk felfelé, ahol minden lépéssel feljebb egyre gyönyörűbb lépés tárult a szemünk elé.

Menet közben többször megálltunk pihenni, Igéből merítettünk erőt, és énekeltünk is. Természetesen elemőzsi-át is vittünk magunkkal, amit jó ízüen ettünk és ittunk meg a pihenők során.

Lefelé jövet a másik útvonalat ismerjük meg, ami szintén tartogatott természeti szépségeket számunkra. Példának okáért két mezőn is őszi kike-ricsek festették lilára a tájat.

A kirándulás végén a Pilismarót-Dömösi társégházközség gyülekezete egy közös és finom ebédre hívott meg bennünket, ami nagyon jól esett a hosszú séta után.

A gyermekek nagyon ügyesen és bátran járták végig a túrát, nagyon kitartóak voltak, és még egy-egy veszélyesebb szakasz sem tudta a kedvüket szegni. Fáradtan, de élményekkel és a finom ebéddel eltelve tértünk haza Rédére.

Feke György

Forrás: www.reformatus.hu

HÉT HATÁROSOK A BAKONY RENGETEGÉBEN

Ha október, akkor Hét Határos kirándulás, legalábbis mivelénk már így van 22 éve. Minden őszen a gyülekezeteinkhez tartozó hittanosoknak kirándulást szervezünk. A legfőbb cél most is az volt, hogy érezzék gyermekeink nincsenek egyedül, hiszen a kiskörhöz tartozó gyülekezetekben is hasonló gyerekek járnak az utat amelyiket ők maguk. Október 19-én verőfényes napsütés fogadta a kirándulók csoportját. Ezúttal kicsit kevesebben kerekedtünk útra, mindösszesen 165-en.

Utunk ezúttal a Bakonyba vezetett, pontosabban Királyszállás térségébe, ott ahol a rengeteg kezdődik. Szamba vettük a vállalkozó kedvű csapatot, akik Ácsról, Bokodról, Dadról, Kisigmándról, Kömlődről, Nagyigmándról, Szákszendről érkeztek. A rövid eligazítás után nekivágtunk utunknak, amely során mintegy 11 km. várt ránk az ősi erdőben. Nem is csalatkoztunk, mert az ősz erdő színei mindenkit elkápráztattak. A vadregényes helyeken vezető

mével, amelynek tövében letáboroztunk. A földtörténeti idők után az emberi középkorban kalandozhattunk, hiszen ez a vár a XIII. században épült. Elképzeltük milyen volt a vidék akkor amikor még a fő közlekedési útvonalak egyike éppen erre vezetett. Ez a vár is azért épült éppen ide, hogy

Mivel már mindannyian megéheztünk következhetett a lakmározás az otthonról hozott szendvicsek segítségével. Ezek után tekinthették meg a várat, illetve azt ami mára maradt belőle. A várromhoz 20 fős csoportokban mehettek fel hiszen a meredek hegyoldal, ahová a vár épült ma sem veszélytelen hely. A biztonságra a kísérő felnőttek ügyeltek, így valóban a várrom méltóságos látványa maradhatott meg emlékeztetőnkben.

A várat elhagyva, rövid menetelés után elérkeztünk egy érdekes sziklaképződményhez, amelynek Gazsi lyuk a neve. Ez a rövid barlang is egyike annak a számos üregnek amely a kemény kőzetben kialakult. Itt a Bakonyban a kemény kőzetben nem alakulhattak ki nagy barlangrendszerek. A gyerekeket ez nem zavarta, hiszen kivétel nélkül mindenki felfedezte a 4 méter „mély” barlangot.

Az út neheze még csak ezután következett, nem a hossza, hanem az emelkedése miatt. Még azok a „csikók” is lihegve tették meg a hosszú és kanyargós emelkedőt, akik eddig mindig előre futottak. Persze a 11 km-es útnak egyszer vége lett és jóleső fáradtsággal és élményekkel telve érkeztünk vissza az autóbuszokhoz. A búcsúzás előtt feltettem szavazásra a 22 év óta mindig elhangzó kérdést, legyen e Hét Határos kirándulás jövőre is.

A hangos IGEN a 160 torokból egyszerre hangozott fel, így hát nincs mit tenni jövőre is meg kell szervezni a Hét Határos kirándulást.

Bogáth István

turistaúton mintegy 7 km. megtétele után érkeztünk meg utunk fő állomására a Bátorkői várához. Itt a 22 év hagyományait követve röviden bemutattam a gyerekeknek az a földrajzi és geológiai környezetet ahol ma járunk. Érdeklődve hallgatták milyen hely volt ez 250-200 millió évvel ezelőtt. Az egykori mélyvízű tenger megkövesedett üledékein 300-400 méteres tengerszint feletti magasságban lépdelve valóban elképesztő földtörténeti erők rejlenek a háttérben.

Gerecsei Zsolt, ácsi lelkipásztor minden történelmek tudója ismertette meg bennünket annak a várnak a történel-

ezt az átmenő forgalmat ellenőrizni tudják.

Hagyomány az is hogy a kirándulás során valamelyik közeli református templomba kérezzük be ahol ifjúsági áhítatot tartunk. A mai kirándulás rendhagyó volt ebből a szempontból, hiszen tényleg a legközelebbi templomban, a természet templomában tarthatuk meg szokásos istentiszteletünket.

Deák László hatodéves teológus, aki Kömlődön szolgál olvasta Isten Igéjét a Mikeás 7.11-ből és fűzött hozzá magyarázatot. A gyerekek e szokatlan helyen is érdeklődéssel figyelték őt és hallgatták mondanivalóját.

HAMVAS BÉLA

Hamvas Béla (1897-1968) posztumusz Kossuth díjas magyar író, filozófus, esztéta és könyvtáros, 1962 - 1964 között Bokodon élt és dolgozott az Oroszlányi Hőerőmű építkezésénél.

Hamvas Béla Eperjesen született, 1897 március 23-án, evangélikus papi családban, Pozsonyban nevelkedik, ahová még születése évében költözik át a család. Édesapja az evangélikus Líceum magyar-német szakos tanára, ahol Hamvas Béla 1906-tól 1917-ig középiskoláit végzi. Érettségi után önkéntes katonai szolgálatra jelentkezik, tiszti iskolai kiképzést kap. Katonai szolgálatot teljesít az orosz fronton, ahol kétszer megsebesül.

Családjával 1919-ben Budapestre költözik (apja a szlovák hűségesküt megtagadja, ezért kiutasítják Pozsonyból). Budapesten a Pázmány Péter Tudományegyetem bölcsészeti karán, német-magyar szakos hallgató. Egyetemi tanulmányai végeztével, újságírói állást vállal a Budapesti Hírlapnál és a Szózat című lapoknál.

A Fővárosi Könyvtárban 1927-1948-ig dolgozik, közben 25 különböző irányzatú és érdekltségű folyóiratban publikál tanulmányt, esszét, kritikát, recenziót. Kerényi Károllyal együtt megalakítják, a Sziget Köröt (1936) amelyhez csatlakozott Szerb Antal, Németh László és sokan mások az irodalmi élet nagyjai közül.

1948-ban Hamvas Bélát könyvtári állásából felfüggesztik és „B-listázzák” ez a politikailag megbízhatatlannak belügyminisztériumi kategóriája. A B-listás csak a legalacsonyabb rendű munkákat vállalhatja. Minden publikációs és szerkesztői jogát megfosztják.

1951-től 1964-ig az Erőmű Beruházó Vállalat erőmű-építkezésein Tiszapalkonya, Inota, Bokod vállal munkát, mint raktáros, segédmunkás, gondnok dolgozott

(https://www.hamvasbela.org/p/h_a_m_v_a_s_b_e_l_a)

Volt munkatársai, így emlékeznek az

íróról:

Dr. Bottyán Kornélné Molnár Márta festőművész –Keszthely-: ebben az időszakban adminisztrátorként dolgozott a vállalatnál, Hamvas Béla mellett:

Béla bácsi Bokodon elégedett, boldog ember volt. Én, már ilyennek ismertem meg Őt. Csak ilyennek. Nem is láttam

másnak. Megbecsülték, tisztelték, szeretették.

A Bokodi Erőmű építkezés, - igen jól szervezett volt. Mielőtt az Erőmű Beruházási Vállalat felvonult volna, - már elkészült a lakótelep, - és a többi ideiglenes épület az erőmű körül. Itt végre emberi körülmények között élhetett, - és, nyugalomban, békében, biztonságban, szép környezetben, kellemes lakásban, - zavartalanul dolgozhatott.

A szép környezetbe tartozott, és annak egy rendkívül csodálatosan szép részét képezte az Erőmű hatalmas hűtőtava. Biztosan az ott megtalálható végtelen nyugalom keresése és élvezése miatt járta, sétálta, ballagta körül számtalanszor ezt a tavat Béla bácsi.

Visszatérek arra a megingathatatlanszent meggyőződésemre, hogy a fiatal építkezés vezető Szabó Mihály mérnök segítségével, a SCIENCIA SACRA öt kötete, - amelyeket Béla bácsi Bokodon írt, - nem született volna meg. Ő biztosította Béla bácsi számára, - úgy vélem, szándékosan, és tudatosan, - az

igazi alkotó környezetet. A mérnök úr, ekkor már pontosan tudta, hogy Béla bácsi, kicsoda, és megtett érte mindent, amit tehetett.

Fenntartom tehát a korábbi megállapításomat, hogy nélküle ezek a művek, - Hamvas Béla talán legjelentősebb művei - meg sem születtek volna.

(Mint ahogy később be is bizonyosodott, Bokodról törént hazatérése után, Béla bácsi már alig írt valamit, hacsak nem a barátjához írt, végtelenül szomorú leveleket. Béla bácsi, - Bokodon „otthon” volt. Máshol nem.). Hiszen ott, már nem többégyas munkásszálláson volt elhelyezve, hanem teljesen önálló 1 szobás összkomfortos lakást kapott, ami az épülő Erőmű közvetlen közelében épített, már rendezett, füvesített, parkosított lakótelepen, - kellemes szép környezetben.

Egyszer megkérdeztem tőle: - Béla bátyám, Mért van az, hogy Te hétvégeken és szabadnapokon ritkán, keveset jársz haza Bp.-re ill. Szentendrére? - Azért, mert itt Bokodon sokkal nyugodtabban, elmerültebben, és eredményesebben tudok dolgozni, - mondta, ahogy gondolta: „Jól meg vagyok én itt.”

Szabó Mihály építészmérnök, kirendeltség-vezető □

Mi, a környezetében élők, a magatartását csak természetesnek vettük, mert nem tudtuk, hogy kicsoda türelem kellett ahhoz, hogy a korábban végzett tudományos munkája után és helyett, elfogadja, és türelemmel végezze a segédmunkás munkáját, de emellett, ilyen körülmények között se feledkezzen meg a tudományos munkáról, és abból is végezzen annyit, amennyit az akkori igazságtalan, mostoha sorsa megengedett.

Csak, ezt a tisztességes, megbízható tulajdonságát látva és tapasztalva hívtam és helyeztettem át Őt Tiszapalkonyáról Bokodra, amikor a Bokodi Hőerőmű építkezés vezetője lettem.

/Hétköznapi emlékek Hamvas Béláról
<https://www.hamvasbela.org/p/>

FOLYTATÁS AZ 5. OLDALON

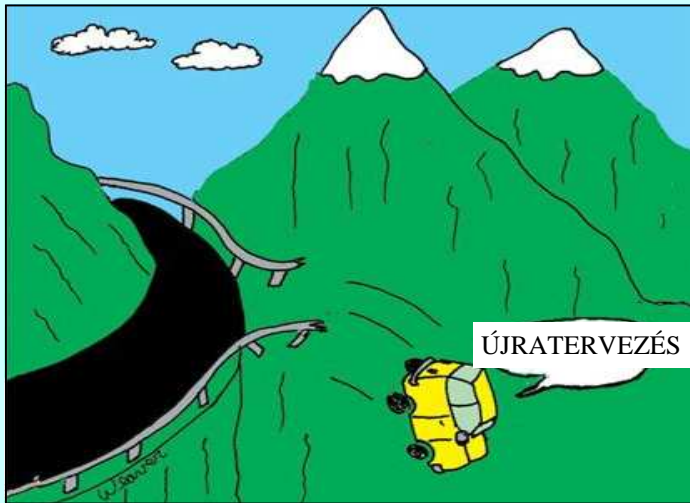
ÚJRATERVEZÉS

...Halljuk a GPS utasítását, amikor eltévesztettük az irányt. Az életünk, minden napjaink is lehetnek céltévesztettek, esetleg céltalanok. Éppen ezért hívogattak a harangok október 13-án 10:30-tól egy rendhagyó családi istentiszteletre a dadi református templomba.

Október a reformáció, a megújulás hónapja. Ez alkalomból is egy újabb imaséta készült új állomásokkal a dadi református templomkertbe, nagy tükrökkel, mert „a megújulás ott kezdődik minden nap

reggel, mikor belenézünk a tükörbe.” – kezdte szolgálatát Kovácsné Gombos Tímea lelkészasszony. „Ami nem annyira tetszetős a tükörképünkben, azt igyekszünk helyrehozni. A nagy tükrök az imaséta állomásain pedig lelki tükröre utalnak. Arra, hogy megvizsgáljuk, ki számunkra Jézus Krisztus. Helyesen imádkozunk-e és jól olvassuk-e Isten igéjét, hogyan viszonyulunk a közösséghez, és a szolgálataink tükrébe is belenézhetünk. Bármikor külön bejelentkezés nélkül is végigjárható az imaséta a templomudvarban. Számunkra is nagyon hasznos volt, mikor a férjemmel végig olvastuk, végig jártuk. Ha néha csak egy fohással, aprósággal hozzájárulunk a közösség működéséhez már sokat tettünk.

Az istentiszteletet az „Uram, itt vagyok” kezdetű ének közös megtanulásával kezdtük. Majd Isten igéjét hallhattuk a Rómaiakhoz írt levél 12: 1-8.-ig szakaszából, melyre a lelkészasszony hívta fel a figyelmet, hogy ne csak hallgatói, hanem cselekvői is legyünk az igének. Egy rövid imával folytatta, melyben hálát adott, hogy ott lehettünk ezen az alkalmon mindannyian, kilépve egy kicsit a megszokott, szürke hétköznapjainkból. Hálát adott, hogy ha mi közeledünk Istenhez, akkor ő is közeledni fog mihozzánk. A közeledésből pedig egészen személyes találkozás születhet Isten és ember között. Rokosz Eszter zongorajátéka után hirdette a lelkész asszony hogy nem csak a mostani alkalommal, hanem minden hónap első vasárnapján családi istentisztelet lesz, melyen egy-egy iskolai osztály fog szolgálni, segíteni az előké-

születekben. Ezen az első alkalmon a 8. osztályosoké volt a lehetőség.

Ezután egy kis „sajt játék” vette kezdetét: talán mindannyian ismerjük, hogy egy lyukakkal teli fa táblán egy fa tartóban egy golyót végig kell vezetnünk anélkül, hogy a lyukakba beleesne. Bagi Balázs tanuló jelentkezett önként, hogy végig csinálja ezt a játékot. „Nem csak ez a játék ilyen, hogy közlekedünk fel meg le és hallunk olykor koppanást és úgymond lezuhanunk a mélybe. Bagi Balázs kétszer futott neki a sajtjátéknak és még segítséget sem kért. Ilyenek az emberek. Megyünk, csináljuk, nekifutunk, de aztán megint koppanunk. Megint el-esünk. Két lehetőségünk van ilyenkor: feladjuk, mert elhisszük, hogy nekünk úgysem fog menni vagy belátjuk, hogy nekünk egyedül nem megy, de kérünk hozzá segítséget és el is fogadjuk. Egy nagyon fontos szó, amit Isten a mai alkalommal is üzent, hogy „változatok”(Róma 12:2). Nem kell feladni, nem kell lemondani, nem kell abbahagyni beletörődve a kudarcba, koppanásba, elbukásba, mert ez mindenivel megtörténik, iskolában, munkahelyen, egy kapcsolatban. De az ige ma azt mondja, hogy ez nem baj. Nem az a baj, ha ez megtörténik. Hanem ha elbukva maradsz. Ma nyújtja az Isten neked a kezét és azt mondja, hogy segíteni akar neked. Hogy ne kelljen megszokni azt, ami nem jó. Ő nem akarja a céltévesztett, elbukott ember nyomorúságát, hanem azt akarja, hogy életünk legyen és bővölködjünk. Azt akarja, hogy áldásban, örömeinkben, sikereinkben, célok megvalósításában bővölködjünk.

Az Isten és mi is ezt akarjuk. De mi kell a sok koppanás kiiktatásához vagy kevesebb tételéhez? Az első lépés megtételéhez bátorság és erő kell, ki kell mondani, hogy „nekem ez nem megy”. Ha a büszkeségünk elenged minket idáig, akkor már nagyon jó úton haladunk. Mert mi mindig erősnek akarunk látszani, mindent meg akarunk oldani, ne lássa senki, hogy erre nem vagyunk képesek, minket ne lásson senki sírni, ne lásson senki összetörtén, meg tudjuk oldani, azt hisszük isteni és emberi segítség

nélkül. Nem csak kamaszkorban és a dackorszakban jellemző ez, hanem életünk végéig, de ekkor már büszkeségnek, önteltségnek és gögnek nevezzük ezt. De ha ki tudjuk mondani azt, hogy nekem nem megy, az életem számtalan területét rosszul vezettem, elbuktam, akkor jó úton haladunk. Magunk kevesek vagyunk ahhoz, hogy a céljainkat elérjük, kevesek vagyunk, hogy ne koppanjunk. Azért, mert a Biblia azt mondja, hogy mindenki bűnben születik. Mindenki bűnös. Ez nem azt jelenti, hogy van valamennyi rossz szokásod, vagy valami kicsúsztott egyszer kétszer a szádon, aminek nem kellett volna, vagy elragadtak az indulataid. A bűn nem konkrét tetteket jelent, hanem állapotot. Azt az állapotot, amiben születünk. Olyan, mint amikor valakinek két füle, két lába van, nem tud rajta változtatni. Így született. Ez azt jelenti, hogy nem tudunk nem vétkezni és elbukni. A legnagyobb igyekezet, legjobb neveletés ellenére sem tudunk nem vétkezni, mert így születünk erre a földre. Ez a mi állapotunk, ami kihat tetteinkre, szavainkra, kapcsolatainkra, az értékrendünkre, szabadidő eltöltésünkre, pénzbeosztásunkra. Nem tudunk a jóban megmaradni. Ahhoz, hogy a változás elinduljon, kell először a szembeülés, tükörbenézés, hogy meglássam, mit rontottam el, hol kell javítani. A világ azt mondja erre, hogy mi emberek már csak ilyenek vagyunk, senki sem tökéletes, én sem vagyok az. Sok a gonoszság, szenny, ami árad, de hát ez van, mondják. Ilyen a világ, ezt kell megszokni. ?

ÚJRATERVEZÉS

De nem. Nem nekik van igazuk. Isten igéje azt mondja, hogy ennek nem kell így lennie, mert lehet változni az egyénnek. Egyedül lehet, hogy nem megy, de Isten segít. Isten itt van, hogy megtisztítson. Az ige szerint elménkben kell változni. Hozni kell egy olyan döntést, hogy nekünk nem elég a közepszerűség. Nem túlélni akarom a napjaimat, hanem megélni. Nem akarok újra és újra elbukni. Nem magadból kell ezt kicsikarnod, vagy különleges tanfolyamon megtanulnod, hanem csak oda kell szólni magunkat. Be kell engedni Isten az életünkbe. Mutasd meg neki, hogy ki vagy te. Engedd, hogy ott ő bent elkezdje a nagytakarítást. Szánd oda magad! Az odaszánás nem azt jelenti, hogy elkezdek vallásos hagyományokat követni. Szokásokat beépíteni az életembe, elmegyek templomba, néha elmondom az „én Istenem, jó Istenemet” vagy miatyánkot. Az odaszánás egy új életformát jelent. Azt jelenti, hogy kérem az Istent: Mit akarsz? Felébredek és kérem: Mit akarsz a mai napommal? Mit tegyek, mit ne tegyek a saját listámról

Isten a legelső kell, hogy legyen mindenki előtt, akit megkérdezzük, hogy mit tegyünk. Egy folyamatos Isten előtt való létet feltételez ez, választanunk tudom meg, hogy én oda-teszem az Isten elé, úgy beszélgetek vele, mint Atyával a gyermek. Ha kell, dühösen vagy félelemmel, felháborodottan, őszintén, nem álarccal. Isten pedig válaszol. Meghallom a lelkiismeretem hangját, eszembe jut valaki, akinek el kéne indulni. Vagy jön valaki, akin keresztül szól, tovább vezet, bátorít, felelem az Isten. Válaszol a Biblián keresztül is. De te dönts, hogy elfogadod-e.” Ezek a gondolatok fogtak meg legjobban a lelkészasszony igei szolgálatában. Mindenkinek csak ajánlani tudom az imasétát, érdemes végigjárni.

Petrovszkiné Utry Anna Teodóra - Dadi

FOLYTATÁS A 3. OLDALRÓL

Nős volt, első felesége Angyal Ilona, akivel 1929-ben kötött házasságot, és akitől 1936-ban vált el. 1937-ben feleségül veszi Kemény Katalint. Gyermeük nem született. Hamvas Béla 1968 november 7.-n agyvérzésben halt meg, Szentendrén temették el.

Az Erőmű Beruházási Vállalat (ERBE) irodái és raktárai Bokodon a mai Lakótelep 6 –os utcában lévő épületekben voltak, amelyek ma modern átalakított korszerű lakásoknak adnak otthont.

Az ERBE-nél dolgozó bokodi és környékbeli munkások közül sokan ismerték a „gondnok szaktársat”, kissé zárkózott, mosolygós, határozott, szavahihe-tő, jellemes embernek tartották.

Főbb művei közül néhány

- *Az öt géniusz* (Európai Protestáns

A dadi református templomkert folyamatosan kínál lehetőséget

a megállásra, elcsendesedésre, az Istennel való kapcsolat megerősítésére.

Szeretettel hívunk és várunk mindenkit!

Magyar Szabadegyetem, Bern, 1985)
- *Silentium – Titkos jegyzőkönyv – Unicornis* (Vigilia, 1987)
- *Hamvas Béla 33 esszéje* (Szerk. Dúl Antal, Bölcsész Index, ELTE, 1987)
- *Szellem és egzisztencia* (Pannónia könyvek, Pécs, 1987)
- *Az öt géniusz – A bor filozófiája* (Életünk könyvek, Szombathely, 1988)
- *Közös életrend* (Szerk. Báthory János, Darabos Pál, Kiss Jenő, Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, 1988)
- *Scientia Sacra I-V. /Az őskori emberiség szellemi hagyománya/*
- *A bor filozófiája /Magyarország borvidékeinek térképével/*

Egyik sokat idézett gondolata: *"Tudomány, vallás, filozófia az élet terhein kíván könnyíteni. A hagyomány az embernek visszaadja önmagát."*

Összeállította:
Szücs János